

Z a t w e e f c h u   N w i s e s.

Nr. 52. Zettortdeend 30tâ Dezember 1843.

• L e e l a k t a w a.

(Wezzu laiku notiffums.)

(Stattees Nr. 47. Beigums.)

Wezzais grafs palikke fehdoht dftikâs dohmâs. „Kur gan mans dehls warr buht?“ tâ winsch dohmaja, — bet tas sehns winna dohmas atkal isklidinaja; jo tas bij iswilzis wezzu jakt-schkephu no fakta, ar to nostabjahs wezzam grafam preekschâ un fazzija: „Skatt', tâ mans tehws kauj mescha-zuhkas tur kalnôs; luhk', tur weena skreen un mans tehws brehz „urrah!“ un tè eefina zuhkai fungi eekschâ un isleen pawissam zauri; jo winsch irr deesgan zeets, ir paschu kaulu schelt!“ Sehns tè darbojahs, itt kâ mescha-zuhka tam turpat preekschâ buhtu bijuse. „Tâ pareisi, puisch!“ wezzais grafs fazzija; „woi taws tehws allaschin tè kalnôs mescha-zuhkas kauj?“ — „Sinnams,“ sehns atbildeja: „un wissi kaimini winnu par to slawe un fauz par tohti drohschu zilweku; jo winsch tahs mescha-zuhkas nihde pawissam ahrâ, un drumas zaur to paleek weffelas.“

Kamehr schee tâ runnaja, nahze namma-tehws pats arri mahjâ; fainneeze steidsahs tam pretti fehtâ, un winna fareppejuschu rohku satwehruse, fazzija: „Schodeen tu atkal effi deesgan farstumu zeetis.“ — Tas atbildeja: „Kâ tad nè; bet, kad es us jums dohmaju, tad man tas sinags eerohzis paleek ittin weegls. Deews jaw irr un paleek schehligs tam, kas tikfushi un taisni farwas darbus strahda, un to pateesi fajuhthu tad, kad to mihlu Deewa dohtu garru deenu labbi leetâ leeku.“ — „Tehws jaw tepat irr ahrâ!“ tâ puifens peepeschi eekleedsahs, sweede to jakteeefinu istabas widdû semmê un isffrehja tuhlin ahrâ; bet meitene jaw bij tehvam apkehrusees. „Rabbwaffar, tehtiht!“ kleebsê sehns itt pree-

zigi, „nahz drihs istabâ, tur fehseh swesch wihrs, reisneeks, fo es tew atweddu!“

„To tu itt pareisi effi darrijis,“ tehws atbildeja, „ne waijag ne weenu peekuffuschu zetta-wihru tâ palaisst garram, bet to eeluhgt atspir-bfinatees. Mihla seewin, woi naw teefa, kâ darbs pats wissas puhles atlihdina, ihpaschi kad paguruschu zetta-wihru warr usnemt un atspirdsinaht. Utnefs jel mums kahdu glahsi paschu tezzinata wihna; es ne mas ne sinnu, zaur fo man schodeen tahds leels preeks, kâ gluschi ne neeka ne juhtu, kâ buhtu pagurris.“ — To fazzijis, winsch eegahje istabâ eekschâ, sneedse tam weefin rohku un fazzija: „Sweiks, mihlais weefin! Juh's effect labbâ zellâ dewuschees, un kad aishnahkat pee muhsu Pestitaja kappa, tad arr par manni luhdseet Deewu, lai winsch mannu laimi un meeru jo projham usturr. — Gard's malzinsch, ar tahdu wihru kohpâ dserts, sinekk diwfabrtigi saldak.“

Tad nu winsch apsehдах tam sweschineekam blakkam tai patumschâ istabâ un tee behrni apsehдах semmê teem pee kahjahm.

„Tehtin, pastahsti mums atkal fo jaunu, kâ tu jaw allasch mehdsi darriht!“ tâ sehns tehwu usrunnaja. Bet schis atbildeja: „Schodeen gan to ne warru darriht, tu taf rebfi, kâ mums irr weefis. — Bet, kas to schkephu tur nosweedis? Tuhlin winnu leez sawâ weetâ, faktâ eekschâ?“ — „Juh's dehls,“ tâ wezzais grafs wallodu usnehme, „irr ihsten brunnu-wihrs, winsch jaw proht mescha-zuhkas kaut; no ta es mannu, kâ juh's gan ne effat wiss no semneeku fahrtas, bet no kahdas augstakas zilts.“ — „Tâ gan irr,“ fainneeks atteize, „wezzu eeraddumu gruhti irr aismirft, lai tas nu buhtu zepteri walddiht, woi sohbinu mehtah; — ikreis, kad es to schkephu usskattu, wehlohs tahdâ fahrtâ un weetâ buht,

tur to warr bruhfeht. Virmòs laifòs — to-
mehr, fo tas nu geld, par pagahjufcheem lai-
keem dauds plahpabt. Seewin, gahda, ka war-
ram fawu weeffi pazeenaht.

Patlabban fainneeze eenahze un nolikke weenu
blaschki ar divi glahsehm us galdu, fazzidama:
„Baudeet weffeli un lai jums eet pee firds!“ —
„Rà nu tas ne ees pee firds,“ atbilbeja wezzais
grafs, „fo tahda mihliga rohka ar tahdu laip-
nigu seiju fmaididama dohd.“ — Nu ta fain-
neeze atkabhahs un tee wihri dsehre, glahses
kohpà fisdami, kas jauki fkanneja; masa meitene
atlaidahs no tehwa wallà un istezejea pee mah-
tes kufnà; bet tas sehns luhloja brihscham us
tehwu un brihscham us to bifferi, un klauffjahs,
fo tee wezzee fawà starpà runnaja.

„Tas sehns gan ne paliks meerà ar mannu
semmes kohpeja darbu,“ tà tas fainneeks teize
nopuhfdamees, „winsch dauds leetàs lihdsina-
jahs fawam wezz-tehwam; winsch irr jautrs un
ahtrs; bet zittadi itt brangs, muddigs un goh-
digs puifis. Uk, to peeminu, kas mums firdi
ruh, ne patz preezigais dsehreens ne warr ais-
turreht! Uk, kad winsch, mans mihlais tehws,
tewi, dehlin, redsetu, — tewi, tahs wiffulabba-
kas un wiffumihlakas mahtes dehlu, tad winsch
tewis deht wairs ilgak ne tarretu dusmas us
tawu mahti un tehwu; tawi nenosedfigi johfi
wiina firdi eepreezinatu un zaur tewi winsch patz
fawas jaunibas deenas atgahdatu eelighsmoda-
mees; — bet — —“ — „Ro tu falki?“ wez-
zais grafz ahtri eesauzahs, „kas tas bij? runna
jel tahlak.“ — „Warr buht, zeenijams tehws,“
tà atkal tas fainneeks atteize, „warr buht, ka
jaw esnu wairak fazzijis, ne kà peenahkabs; pee
tam gan tas wihns wainigs, tas mehli padarra
tahdu trakku; bet es nu fargaschohs ar faweem
wezzeeem notiffkumeem juh apgrubhtinaht.“ —
„Runna, luhdsams,“ tà atkal wezzais fazzija
itt ahtri un usteepdams, „teiz jel, kas tu ihsten
effi?“ — „Uk, zeenijams tehws,“ fainneeks
atbilbeja, „kahas faites tad tewi wehl tik zeeti
turr pee tahs pasauls, ka tu mannis, weena
neeka zihwefa, deht tà gremdees, kas nu meerà
dsihwodams, ne warr wehl pawiffam aismirft

to, fo winsch irr iszeetis.“ — „Runna tiffai!“
brehze tas reisneeks, „es gribbu sinnahht tawus
notiffkumus.“ — „Nu tad,“ atteize fainneeks,
„kad juh jaw tik karsti gribbat to sinnahht, tad
arri teiffchu. Es no dsimtes ne esnu wiss sem-
neeks, es esnu no leekungu kahrtas; bet ta mih-
lestiba, ar fo weenu meitu eemihloju, ta manni
isdsinne no fawa tehwa-namma.“ — „Mihle-
stiba!“ tà wezzais eesauzahs, drufzin fatruhzees,
un fainneeks runnaja tahlak: „Rà tad; es ee-
mihloju weenu meitu, ne tahdu, kas pilli dsim-
muse, bet no dauds semmakas kahrtas; mans
tehws no tam ne gribbeja ne dsirdeht, ka es tahdu
prezzetu — un ween reis winsch par to tik nikns
palikke, ka manni pawiffam aisdinne probjam;
schkelmigi raddineeki, kahrodami wiina labbumu
dabbuht fawòs naggòs, kad winsch bes manti-
neekeem mirschoht, tee winnu wehl wairak fa-
trazzinaja; un winsch, kas, kà labbi sinnu, wehl
taggad fawà firdi manni mihlu turr, winsch —“
Tè wezzais grafz schahwahs no krehlla augschà,
skrehje pee durwim un namma-mahtei peesauze
ar aismakfuschu balki: „Genesseet uggumi, mihla
fainneeze, uggumi eenesseet!“ — „Kas tad tew
notizzis?“ tà fainneeks istruhzees winnu jau-
taja, „woi manni stahsti tew bailes darra?“ —
Un tas sehns skrehje tam pakkal, nofehre to pee
rohkas un fazzija: „Kas nu? woi jaw gribbi
eet probjam, weefin mihlais?“

Namma-mahte isbihdusees eeskrehje eefschà
ar fwezzi, un tik fo nu wezzais grafz tam fain-
neekam azzis eeskattijahs, tà winsch ar drebbe-
damu balki isfauze: „Mans dehl!“ un kà ap-
gihbis tam ap faklu fritte. Kad atkal bij at-
nehmees, tad weens ohtru pilnigi pasinnahs;
Udeleide, ta gohda-zeeniga un teizama seewina,
stahweja raudadama, ta wezza tehwa rohku fa-
kehruse, un tee behrni kà sabihjufchees stahweja
apfahrt schnukfstedami. „Peedohd mannim, teh-
tin!“ tà dehlz luhdse, un tehws atkal fauze:
„Peedohd ir tu mannim, dehlz, un nowehli fa-
wam tehwan arri weetiau tè tawà meera-
ohstà, ka es tè fawas deenas warr tu pabeigt!
Dehlz, tu effi arween gohdigs palizzis un tawa
laulata draudsene irr tewis wehrta un tawi behrni

irr tewim lihdfigi. Tadeht usnemmi atkal fawa tehwa kabrtu un zilts = sibmi. Bet schinni sibmè nu arri eeleez par muhschigu peeminnu mannu zetta = speeki un tarwu darba = rikfu; jo abbas schahs leetas mannim irr lohti dahrgas un webrtas, un es atsihstu: fur irr ustizziba un uszihtiba, tur irr arri gohds!“

Un nu tee mihli, kas tà nejauschi un laimigi atkal fanahkuschi kohpà, gawiledami un kà par jaunu atdsihwojuschees aisgahje dsihwoht us farwu pilli kalnà. Bet wezzais gras atpakkal eijoht wehl pakawejahs pee tahs kuplas kawas, un nu ittin weikli runnadams teem zeema eedsihwota-jeem isstahstija, zif smaggi tam us firds krittis tas stahsts, ko tè dsirdejis par to jaunu muisch-neeku, un ka turprettim winna behdas tik laimigi beiguschahs. Bet tai weetà, fur winsch Deewu bij luhdsis un fur ta pukke tam to ihstenu zettu parahdijuse, tur winsch likke ustahstigt brangu basnizu, fur us durwiin augschà tà usrakstija:

„Ihstu gohda = prahtu zeeni patz Deews;
Ihstai wehrtibai neleetiba ne rahdiscees,
Ihstens spehks warr katrà laikà palihdssetees.“

A. L.

Tahrpinsch ahbolà.

Geksch ahbola, kas kohkà auge, mahjoja masz tahrpinsch. Tè winsch frustim un garraim farwu zettu eetaifija un pahrtikke no ahbola fullas. Schin tahrpinam Deews bija leelu mantu dewis; tas warreja dohmaht, tain bija prahts.

Weenreis gaddijahs, ka tahrpinsch eeksch ahbola lohshnadams, lihds ahraas mallai, lihds misai, islibde. Tè apstahjahs un sahke dohmaht. Kà, winsch fazzija, woi ais ahbola misas wehl kas warretu buht? warr buht wehl jo leelaka pasauale, ne kà schè eekschpuffè esimu redsejis? Un tahrpinam tà dohmajohht zehlehs masz dwehsele tahda ilgoschanahs, kà lihds schim ne bija pasinnis. Ak, fazzija nabbadsinsch, zif man patiktohs redseht, kas tur ahra puffè irr! Pateefi, ja pateefi, to kahdureis dabbuschu redseht. Ar scho zerribu tahrpinsch aisnigge. Woi nomirre? Kas dohs? Tik neschehligs naw Deews. Tahrpinsch ne nomirre pagallam, minsch eetin-

nahs us saldu duffu. Pehz atmohdabs jauks taurinsch, salause ahbola misu un liddinajahs zaur neismehrojamu gaifa klaijumu. Ak kahda jauna pasauale! Zif leela un jauka! Kà itt zittadi bij schè, itt zittadi, ne kà bij dohmajis. — Deews mums dewe fapraschanu; zaur to mohdinaja eeksch mums arri zerribas; un tahs zerribas, ko patz Deews muhsu dwehsele behstija, ne pamettihz faunà. A. B.

P a t e i z i b a.

Dohd gohdu, kam gohds peenahkahs. Gohds un pateiziba peenahkahs teem, kam schinni gaddà naw aufis bijuschas aiskrittuschas, mannu luhgschanu paklausigt, ar ko esmu luhdscees: Nahz zeet paligà pee awischu rakstifchanas! Tahdu paligu mannim irr dewuschti tee Kursemmes muischneeki von Linten un von Bolschwing; tee Kursemmes mahzitaji: Wagner no Herretas, Schmidt no Edohles, C. Bock no Subbates, Genz no Bahrbales, J. Kuntzler no Dohrbes, Lundberg no Birschumuischas, H. Bernewitz no Kandawas, Stender no Sunnakstes, A. Tiling no Krihzborgas, W. Hillner no Rindes, Kawall no Pufenes, ta galwina, kas farwu rakstu gallà to sibmi leek C. R — r.; tee rakstijaji: M. Vieting no Eseres, A. Leitan, Strawinski no Dschubkstes, J. S. Bahnberg no Wolgundes, A. Bergmann no Zihrawas, S. Veier no Dhsolumuischas, W. Wenschkewitz no Klichwesmuischas, Schulmann no Skrundes, P. Strauchmann no Schaimes, Belmann no Sefawas, J. Janzkowsky no Krohna Wirzawas, tas rakstijahs, kas mahza us jaunu wihsu brandwibnu dedsi-naht, ka wahrdu ne sinnu, un beidscht ta mamsele Wilhelmine Pilippine Leidemann. Lai Deews scheem rakstijateem jo prohjam prahtu skubbina, farwu galwinu laust muhsu awischu lassitajeem par preeku, par patikschanu un par swehtibu. Rakstihz Jelgawà, tai 29tà Dezember 1843.

W. Pantenius,

Jelgawas Latw. draudses rihta mahzitajs un Latweeschu awischu apgahdatajs.

Teesas fluddinaſchanaſ.

Us pawehleſchamu taſs Reiferiſſas Maſeſteetes, ta Patwaldineeka wiſſas Kreewu Walſſe ic. ic. ic. Kad ta kurpneeka gaſpaſcha Juliane Berger, dſimmuſe Tiefenthal, ar ſawu aſſiſtenti, Wentespils aprinka teefu luhguſi, jebkatru un wiſſuſ, kam peh3 likkumeem kahda mekleſchana woi praſſiſchana buhtu pee taſs winnai peederrigas kuſtamas jeb nekultamas mantas, un ihpaſchi pee ta winnai peederriga namma us Wentespils grunti imâ kohrteli ar Nr. 72, ta kâ pee tahm ſchim nammam peekaitamahn ehkahn, zaur ſcheem rakſteem beſ kaweſchanaſ uſaiſinaht, lai tee ſawas praſſiſchanaſ jo ahtri nodohd, — tad us ſcho winnas luhgſchana Wentespils aprinka teefa wiſſuſ un katru, kam pee taſs peeminnetas mantas kahda praſſiſchana jeb mekleſchana buhtu, uſaiſina, preekſch puſſdeenas pee paſcha aprinka teefaſ galda, 2 mehneſchu ſtarpâ, un wiſſwehlaſ lihdſ 25tu Webruar ta gaidama 1844ta gadda, woi paſchi, woi zaur weetneekem, woi zaur aſſiſtenteem jeb pehrmindereem ſawas peerahdiſchanaſ uſrahdiht un ſawas praſſiſchanaſ likt prutukollê ee-willt; ar to pamahziſchana, ka tee, kaſ ne buhſ lihdſ tai noliktai ſpreeduma deenai uſdewuſſcheeſ, ar ſawahn mekleſchanaſhm pee ſchiſſ teefaſ wairſ ne tiſſ pernemtſi.

Kaſtihts ar peederrigu appaſſſchraſtſtu un aprinka teefaſ ſeegela peeliſſchana Wentespilli, tai 16tâ De- zember 1843. 3

(L. S.) Aprinka ſohgiſ Wolſki.
(Nr. 538.) Sekretêrſ D. Michelfohn.

Krohna Wirzawaſ pagasta teefa zaur ſcho ſinnamu darra, ka turpat melnu duhkanu kehwi, maſu no au- guma, kaſ 18tâ De zember ſ. g. peeklihduſſi, talabſ ka taſ, kam winna peederr, naw peeteizeeſ, pagasta lahdei par labbu wairakſohlitajom uhtrupê pahrdohſ. Krohna Wirzawâ, tai 27tâ De zember 1843. 1

(L. S.) Lohmberg, peeſchdetaje.
(Nr. 1325.) Henko, pagasta teefaſ ſrihweriſ.

Wiſſeem pee Uſuppeſ un Jaun-Dſirreſ pagasteem peederrigeem laudim, kaſ taggad ſweſchdſ, ſchai pa- gaſta teefai neſinnamôſ pagastôſ uſturrahſ, tohp no Uſuppeſ un Jaun-Dſirreſ pagasta teefaſ zaur ſcho uſteiktſ, — un teem paſcheem peekohdinahtſ, pee laika pee ſchiſſ pagasta teefaſ peeteiktêſ un ſawas uſtreiſſchanaſ-ſihmeſ prettim nemt. Uſuppê, tai 10tâ Nowember 1843. 1

(L. S.) ††† Kriſch Henning, preekſchdetajeſ.
(Nr. 185.) F. Berg, pagasta teefaſ ſrihweriſ.

Zittaſ fluddinaſchanaſ.

Tai nakti no 4ta us 5tu De zember 1843 irr no Kurſcheneſ mahzitaja-muiſchaſ, Rowno guberniâ, Schau lu aprinki, trihſ ſirgi ſagti, prohti: 1) tum- ſchi bruhſſ ſirgſ, beſ nekahdas ſihmeſ; 2) gaiſchi bruhſſ ſirgſ, ar baltu ſihmi peerê, kâ arri labbaſ preekſchlahjaſ zelliſ druſzim reſnaktſ, ne kâ ohtrê, un patſ ſirgſ lohti bailigiſ; 3) ſarkaneſ ſirgſ (Fuchſ), ar baltu blekſi peerê un ar no ſegleem eeberſetu baltu ſihmi us mugguraſ un ar gaiſchahm krehpehm. Schee ſagti ſirgi irr 6 lihdſ 7 gadduſ wezzi. Ar ſcheem ſirgeem irr arridſan 6 eemaulti ſagti; trihſ no ſcheem eemaulteem irr ar ſmal ku miſſinu (Bronze) puſchſkoti, trihſ atkaf praſti, ar azzu ſchirmeem.

Kaſ ſchohſ ſirguſ fakertu, jeb kaſ par teem pa- ſcheem un par teem eemaulteem taiſnu ſinnu warr doht, tohp luhgtſ, wirſſpeeminnetâ mahzitaja mui- ſchâ to peerahdiht. 2

Uſſermuiſchâ, Illuſteſ aprinki, Subbates draudſê, melle dſeedataju, kam Latweeſchu draudſeſ behrni ja- ſſohle un ehrgelêſ baſniſzâ jaſpehle. Za kaſ gribbetu ſcho weetu mekleht, taſ lai ar ſawahn parahdiſcha- nam peeteizahſ, woi pee Uſſermuiſchaſ lunga, woi pee Subbates mahzitaja. 3

S i n n a.

Teem, kam patiktſu, ſchahſ Latweeſchu Uwiſeſ ir turpmaſ laſſiht, ſcheit ſinnamu darra, ka taſſ arri nahkoſchâ 1844tâ gaddâ rakſtiht. Maſſa, apſtelleſchana un wiſſas zittaſ leetas palikſ kâ preekſchlaikâ; bet lai warretu ſinnaht, ziſ awiſchu lappas buhſ likt rakſtôſ eeſpeeſt, tad ikkatrſ gohdigſ laſſitaiſ tohp luhgtſ, Eteffenhagen lungaſhm pee laika to uſdoht, ka taſ pirzeju wahrduſ un naudu warretu ſalaſſiht. Jo tee, kaſ wehlaſi ſchahſ lappinaſ apſtellehſ, ne warrehſ par kaunu nemt, tad tee tohſ pirmajus nummeruſ ne dabhuſ lihdſ.

W r i h w d r i k k e h t.

No juhrmaſſas gubernementu augſtaſ waldiſchanaſ puſſeſ: Waldiſchanaſ-rahtê U. Weitler.
No. 440.

